

Tematické okruhy ke státním závěrečným zkouškám *bakalářského studia (od jara 2018)*

I. Politologie

1. Nacionalismus. Šovinismus. Rasismus a jeho projevy v dějinách.
2. Přirozená práva člověka. Lidská práva a jejich ochrana (charakteristika, dokumenty, instituce,...).
3. Teorie elit a demokracie.
4. Liberalismus a jeho vývoj od 17. století do současnosti.
5. Totalitarismus (G. Sartori, H. Arendtová, K. Jaspers, R. Aron, K. Popper,...).
6. Teorie demokracie v dějinách politického myšlení (R. Dahl, S. Huntington, F. Fukuyama,...).
7. Stát jako společenská smlouva (přírozenoprávní škola 17. a 18. století; J. Rawls, Tofflerovi, J. Habermas,...).
8. Problematika manipulace občana (davů) v politické teorii - N. Machiavelli, Alexis de Tocqueville, Gustave le Bon, N. Chomsky,....
9. Člověk, společnost a stát - z pohledu křesťanského personalismu (J. Maritain), existencialismu (J. P. Sartre, A. Camus) , marxismu, liberalismu (J. Locke, R. Nozick,..), v době globalizace (Z. Bauman, U. Beck, H. Küng,..).
10. Výchova k občanství v politické teorii od antiky po 21. století (Platon, Aristoteles, Komenský, Kant, ... T.G. Masaryk, S. Huntington,...).
11. Evropská a americká identita na začátku 21. století. Charakter diskuse (S. Huntington, N. Chomský, P. J. Buchanan, F. Zakaria, N. Ferguson, R. Kagan).
12. Historie evropské integrace (1918 – 2010).
13. Institucionální struktura a principy fungování Evropské unie.
14. Lisabonská smlouva. Charta práv občana EU.
15. Rozpočet EU. Strukturální a kohezní fondy. Vnější vztahy EU (Amerika, Afrika, Asie,..)

II. Státověda

1. Stát (vznik, znaky, funkce vnitřní a vnější).
2. Formy státu a formy vlády.
3. Politická moc.
4. Politický systém (podstata, struktura, funkce).
5. Ústavy.
6. Ústavy u nás od r. 1918 do r. 1992.
7. Ústava České republiky. Ústavní pořádek ČR (ústavní zákon o hranicích, o bezpečnosti ČR, o referendu ke vstupu do EU,..).
8. Legislativa. Vývoj legislativy u nás od r. 1918.
9. Exekutiva (podstata, poslání,..).
10. Kontrola politické moci (institucionální - parlament, neinstitucionální - média,..)

11. Státní správa a samospráva.
12. Politické strany, hnutí a koalice.
13. Volby, volební systémy.
14. Volební systém ČR.
15. Právo v každodenním životě.

III. Ekonomie

1. Ekonomie jako věda (předmět, definice, metody, pozitivní a normativní ekonomie).
2. Makroekonomické cíle, hospodářsko-politické nástroje v makroekonomii (důchodová, zahraničně obchodní politika).
3. Ekonomické systémy (zvykový, příkazový, tržní).
4. Nezaměstnanost: ekonomické, sociální a politické důsledky. Phillipsova křivka, Okunův zákon.
5. Měření výkonnosti ekonomiky (HNP, ND, HDP- přednosti a nedostatky).
6. Ekonomické myšlení před vznikem klasické politické ekonomie.
7. Klasická politická ekonomie.
8. Neoklasická ekonomie: anglická, švýcarská.
9. Německá historická škola. Rakouská subjektivně psychologická škola.
10. J. M. Keynes - jeho význam pro ekonomickou teorii a hospodářskou praxi
11. České ekonomické myšlení.
12. Ekonomická transformace v České republice.
13. Finanční produkty.
14. Monetární a fiskální politika
15. K. Marx - marxistická politická ekonomie, tzv. utopický a maloburžoazní socialismus.

IV. Sociologie

1. Předmět sociologie a historické souvislosti vzniku sociologie
2. Tradiční a moderní společnost
3. Počátky sociologie a její hlavní téma (Comtova, Marxova a Durkheimova sociologie)
4. Sociální fakta a chápající sociologie (Durkheim, Weber)
5. Kritická teorie (Benjamin, Adorno, Marcuse)
6. Pierre Bourdieu (teorie kapitálů, symbolické násilí, habitus)
7. Česká sociologie (Masaryk, Bláha, Chalupný)
8. Rodina její proměny a společenské funkce
9. Vzdělání, vzdělávací systém a jeho společenské funkce
10. Stratifikace, nerovnost ve společnosti (příklady typů nerovností), třídy
11. Proces socializace ve společnosti a úloha učitele v tomto procesu
12. Sociální status a sociální role, příklady
13. Moc, typy panství a zdroje legitimacy, symbolické násilí, monopol na násilí
14. Společenská moc, formy sociální kontroly, normy, sankce

15. Metody sociologického výzkumu: pozitivistická a interpretativistická sociologie, indukce a dedukce, rozhovor vs. dotazník

V. Kulturologie

1. Původ a vývoj pojmu - kultura /umění.
2. Počátky kultury a umění v období pravěku.
3. Charakteristika kultury období starověkého Řecka.
4. Období starověkého Říma.
5. Období předrománské (raně křesťanské).
6. Období románské.
7. Gotika.
8. Renesance (manýrismus).
9. Baroko (rokoko).
10. Klasicismus (empír).
11. Romantismus (realismus).
12. Secese.
13. Moderna.
14. Postmoderna.
15. Přínos české kultury světu (vlastní volba).

VI. Filosofie 1

1. Hledání principu, který uspořádal původní chaos v řád, v kosmologickém období antické filosofie.
2. Modely atomistické kosmologie v antické filosofii.
3. Místo „Logu“ v antické filosofii.
4. Koncepce „nesmrtelné duše“ v antické filosofii.
5. Využití základních myšlenek Platónova učení v novoplatonismu (shody a rozdíly).
6. Aristotelova kritika Platónovy filosofie.
7. Platónské a novoplatónské motivy v křesťanské a renesanční filosofii.
8. Reakce na průnik aristotelismu do popředí křesťanské a renesanční Evropy.
9. Koncepce pravdy ve vědě a filosofii
10. Descartův dualismus a jeho kritika ve filosofii Spinozově a Leibnizově.
11. Kategorie subjekt, objekt
12. Jádro“boje“ racionalismu a empirismu v novověké filosofii.
13. Berkeleyovská kritika Lockovy gnoseologie a její důsledky.
14. Humův skeptický vztah k vědě, reakce a řešení Kantovo.
15. Dynamické projekty v dějinách evropské filosofie od antiky po novověk (srovnání Hérakleitos, Leibniz, Hegel).

VII. Filosofie 2

1. Kantovská a hegeliánská tradice a moderní filosofie (novokantovství, marxismus, novohegeliánství).
2. Filosofie života - voluntarismus.
3. Vitalismus a holismus
4. Filosofická hermeneutika od Diltheye po Gadamera.
5. Pragmatismus a neopragmatismus.
6. Existencialismus
7. Fenomenologie.
8. Vývojové etapy pozitivismu.
9. Analytická filosofie, její vývoj a reprezentanti.
10. Realismus v moderní filosofii (Russell, Moore, Hartmann, Whitehead).
11. Postmoderna a filosofie
12. Hypotéza, teorie, metodologie
13. Základní filosofické kategorie
14. Problém poznání - gnoseologie
15. Evoluční ontologie

VIII. Dějiny etiky I.

1. Úvod do etiky, pojmy: etika, morálka, mrav. Politicko-ekonomické souvislosti vzniku etiky a filosofie v antickém Řecku.
2. Důsledky dialektické koncepce Hérakleita pro morální jednání.
3. Atomistická linie etického myšlení od Démokrita.
4. Morální jednání podle Sókrata a sofistů.
5. Platónova teorie ideálního státu a jeho morálně hodnotová zdůvodnění.
6. Aristotelova definice pojmu člověk a její etické souvislosti, pojem blaženosti a morálního jednání.
7. Epikúros.
8. Stoický etický ideál a jeho metafyzické zdůvodnění.
9. Etické aspekty počátků křesťanství, problémy a principy Aurelia Augustina
10. Machiavelliho přínos k pochopení nemožnosti aplikace běžného pojmu dobra na politiku, nová metoda zkoumání a nové pochopení hybných sil politických procesů. Amoralismus, dvojitá morálka.
11. Hobbesova koncepce přirozeného stavu, její historická podmíněnost a její morální důsledky.
12. Základní myšlenky protestantské etiky v interpretaci Maxe Webera.
13. Nové pojetí lidské přirozenosti u J. J. Rousseaua.
14. Rousseauovo pojetí příčin demoralizace lidské společnosti a návrh řešení.
15. Etický univerzalismus I. Kanta, formulace kategorického imperativu a metafyzických postulátů.

IX. Dějiny etiky II.

1. Mravní význam dialektiky já a ne-já u G. W. F. Hegela, čin a úmysl, rozpor jednotlivého a obecného, mravní výchova.
2. Historický materialismus Karla Marxe a jeho význam pro pochopení historické determinace morálních norem.
3. Podstata konceptu sociálně spravedlivé společnosti v kontextu Marxova historického materialismu a jeho etický význam v dějinách.
4. Schopenhauerova filosofie vůle, její zdroje a důsledky.
5. Nietzscheho rozporné překonání Schopenhauera, nové pojetí vůle a přehodnocení hodnot.
6. Biologická a psychologická inspirace v etice - Bergson, Freud, Lorenz. Otázka agrese a altruismu.
7. Pojem společenského charakteru u E. Fromma, autoritářský a tržní charakter, mody mít a být.
8. Etika a lidská existence – Kierkegaard.
9. Existencialismus a etika (J. P. Sartre, A. Camus, K. Jaspers).
10. Utilitářská etika.
11. Etika pragmatismu.
12. Sociobiologický přístup k evolučním základům lidského chování, otázka agrese a altruismu.
13. Jonas – etika odpovědnosti; Environmentální etika.
14. Environmentální etika: Ekofeminismus, hlubinná ekologie, zoocentrismus, evoluční ontologie.
15. Problém spravedlnosti – Rawls. Postmoderní etika W. Welsche.

X. Religionistika

1. Pojem religionistika, náboženství
2. Přírodní a kulturní náboženské systémy
3. Sumerové, kult Inanny a Dumuziho, zikkuraty
4. Staroarabské náboženství, předpoklady pro vznik kulturních náboženských systémů
5. Ezejské učení, rozšiřující se judaismus, kumránské svitky
6. Pohanské svátky a jejich vliv na současná náboženství
7. Konfucianství a taoismus
8. Buddhismus, hinduismus
9. Náboženství starých jihoamerických kultur, Popol Vuh
10. Germánská božstva a severská náboženství, Vikingové, Odin
11. Severoameričtí Indiáni, totemismus, šamanismus
12. Judaismus, prvopočátky, symboly, vývoj, Starý zákon
13. Křesťanství, vznik, symboly, Nový zákon, Velké schizma a jeho důsledky
14. Islám, vznik, Korán, symboly
15. Církev, náboženské společnosti, náboženská hnutí a sekty v ČR